

Nr 560

Av herr Björkman och fru Sundberg, *om vidgad rösträtt för utlandssvenskar.*

Efter upprepade högermotioner sedan 1929 bragtes frågan om utlandssvenskarnas rösträtt till en partiell lösning genom beslut av föregående års riksdag. Enligt beslutet får svensk medborgare, som flyttat utomlands och upphört att vara mantalsskriven i Sverige, efter ansökan upptas i särskild röstlängd, om man eller hon varit kyrkobokförd i Sverige någon gång under de fem kalenderåren närmast före det år då röstlängden upprättas och uppfyller de villkor i övrigt som föreskrives i riksdagsordningen.

Från högerpartiets sida riktades stark kritik mot den nämnda femårsgränsen. Partiet kunde inte finna det vara en naturlig och riktig tanke att på detta sätt utesluta ett stort antal utlandssvenskar från rösträtt. Många svenska medborgare som varit bosatta utomlands under längre tid än fem år och vilkas uppgift är att företräda och tillvarataga svenska intressen har uteslutits från rösträtt. En rad välkända svenska tidnings- och radio-korrespondenter, som har god, nästan daglig kontakt med hemlandet och som samtidigt fyller en viktig uppgift som informatörer om Sverige i utlandet, hör till dem som drabbas av femårsgränsen. Denna får dessutom till följd att åtskilliga utlandssvenskar, vilka genom reformen får delta i årets andrakammarval, kommer att uteslutas från rösträtt vid det val till den nya enkammarriksdagen som, om förslaget till partiell författningsreform genomförs, skall äga rum 1970. De röstar alltså i år för både första och sista gången som utlandssvenskar. En sådan bestämmelse ter sig besynnerlig och godtycklig.

Som framhölls i högerpartiets motion i anledning av 1967 års proposition stöter det inte på några större svårigheter att centralt kontrollera uppgifter om svenska medborgare, som varit bosatta utomlands upp till tjugo år, och det är också möjligt att i kyrkoböckerna kontrollera uppgifter om sådana som varit utomlands längre tid.

Vissa kategorier utomlands bosatta svenska medborgare har utan någon tidsgräns möjlighet att bli upptagna i folkbokföringen och därigenom behålla sin rösträtt. Denna möjlighet tillkommer dem som i rikets tjänst har anställning utomlands jämte deras familjer och svenska tjänstefolk, svenska sjömän som är inskrivna på svenskt sjömanshus, svenska präster och missionärer med familjer samt personer med utlandstjänst för SIDA. Mot denna bakgrund ter det sig än mera besynnerligt att t. o. m. svenska med-

borgare som tjänstgör vid Sveriges FN-delegation berövas möjligheten att utöva rösträtt.

Det skall inte bestridas att utlandssvenskarna är en heterogen grupp och att det bland dem finns personer som numera har så svag anknytning till Sverige att det är tveksamt om de bör ges rösträtt i svenska riksdagsval. Detta gäller bl. a. dem som är födda utomlands eller som redan i mycket unga år flyttat ut och som inte alls eller endast i ringa utsträckning vistats i Sverige. Dessa fall erbjuder emellertid knappast några praktiska problem, då rösträtten förutsätter att vederbörande själv tar initiativ och gör en ansökan om att bli upptagen i särskild röstlängd. Man skulle emellertid kunna överväga att för uppförande i särskild röstlängd kräva inte bara, som föreslogs i 1967 års högermotion, att vederbörande någon gång varit kyrkobokförd i riket utan också att detta skett efter viss ålder, t. ex. efter fyllda tolv år. Även med en sådan föreskrift skulle man undanröja det mest stötande i lagens nuvarande utformning och vidga kretsen av röstberättigade till att omfatta alla dem som det är särskilt angeläget att få med.

Vi hemställer,

att riksdagen måtte besluta om vidgad rösträtt för utlandssvenskar i enlighet med det anförda och

att konstitutionsutskottet måtte ularbeta erforderlig lagtext.

Stockholm den 26 januari 1968

Folke Björkman (h)

Ingrid Sundberg (h)